

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/127/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4219203226
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Matúš Staríček
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:4219203226.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Matúš Staríček a sudkýň: JUDr. Ľubica Bundzelová a JUDr. Janka Benkovičová, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, zastúpená advokátkou: JUDr. Jolana Černá, so sídlom Bazová 337/28, Jahodná, proti žalovanému: E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, zastúpený advokátkou: JUDr. Eva Skačániová, so sídlom Korzo Bélu Bartóka 789/3, Dunajská Streda, o zaplatenie 11.200 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9C/18/2020-291 zo dňa 26.10.2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. rozhodol o trovách konania tak, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 146 ods. 1 a § 853 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a vecne tým, že žalobkyňa podala dňa 13.09.2019 na súd žalobu, ktorou sa domáhala náhrady za vylúčenie z užívania spoločnej nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX pre kat. úz. C. D., ktorú nadobudli strany sporu počas trvania manželstva do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej „BSM“). Manželstvo strán sporu bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 6C/162/2008 zo dňa 11.12.2008, právoplatným dňa 29.12.2008. Dňa 04.01.2019 rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9C/123/2009-785 bolo vyporiadané BSM. Žalobkyňa uviedla, že už počas konania o vyporiadanie BSM si uplatnila ekonomický ekvivalent, pričom odvolací súd vyslovil právny názor, že do BSM tento nárok nepatrí, lebo vznikol až po rozvedení manželstva. Žalobkyňa odišla za prácou do Anglicka, kde bola od marca 2010 do júla 2016. Za nájom v tomto období platila 650 libier mesačne a od marca 2011 600 libier mesačne. Počas pracovnej činnosti v Anglicku žalovaný býval v byte so svojou priateľkou, odkiaľ sa odsťahovali do rodinného domu v F.. Spoločný byt až do augusta 2018 nebol nikým užívaný, následne sa tam nasťahoval ich spoločný syn. Žalobkyňa sa domáhala peňažného plnenia od marca 2010 po 100 eur mesačne až do umožnenia užívania.

3. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania a žalobu označil za zjavne nedôvodnú. Poukázal na ustanovenia § 100 ods. 2 a § 101 OZ. Uviedol, že až do zániku BSM má každý z manželov právo k celej veci, ktoré je obmedzené len rovnakým právom druhého manžela (§144 OZ). Žalovaný uviedol, že žalobkyňa sa dožaduje peňažného plnenia žalobou podanou na súde 13.09.2019 spätne od marca 2010. Jej peňažný nárok, ktorý zrejme opiera o to, že jej vznikla škoda, teda že musela platiť nájomné, sa premlčal postupne, nanajvýš sa mohla dožadovať peňažného plnenia dva roky dozadu.

Právny titul bezdôvodného obohatenia neprichádza do úvahy, pretože nespĺňa skutkovú podstatu vzniku bezdôvodného obohatenia podľa § 451 OZ. Sporný byt je toho času už vo výlučnom vlastníctve, avšak v čase podania návrhu a požadovaného nároku byt patril do BSM, čo znamená, že ich vlastníctvo ako bezpodielových spoluvlastníkov je bez podielov a je vzájomne rovnocenné. Až do zániku BSM má každý z manželov právo k celej veci. Žalovaný zdôraznil, že žalobkyni nikdy nebránil v užívaní bytu. Asi tri roky po rozvode býval v byte sám. Po jeho vysťahovaní sa nasťahoval do sporného bytu ich spoločný syn s rodinou, pretože nemal vyriešené vlastné bývanie.

4. Dňa 03.08.2020 žalobkyňa navrhla zmenu žaloby. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 9C/18/2020-272 zo dňa 19.09.2021 pripustil zmenu žaloby, v zmysle ktorého bola predmetom konania požiadavka žalobkyne, aby súd uložil žalovanému povinnosť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobkyni náhradu za vylúčenie z užívania spoločnej nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX v kat. úz. C. D. za obdobie od marca 2011 do júna 2020 mesačne vo výške 100 eur, spolu za 112 mesiacov vo výške 11.200 eur.

5. Súd prvej inštancie mal po vykonanom dokazovaní za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9C/123/2009-785 zo 04.01.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/154/2019-891 z 28.04.2020 došlo k vyporiadaniu BSM. Sporný byt bol prikázaný do výlučného vlastníctva žalobkyne. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 06.07.2020. Bolo preukázané, že predmetný byt tri roky po rozvode užíval žalovaný, následne ich spoločný syn s rodinou. Žalobkyňa sa od marca 2010 do júla 2016 zdržiavala a bývala v nájme v Anglicku spolu so svojim priateľom. Následne sa presťahovala na územie Maďarska, kde žije, býva a pracuje, kde má lepšie pracovné uplatnenie. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, jej nárok nie je opodstatnený s poukazom na právny názor, ktorý bol vyslovený v uznesení Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/19/2013 z 02.09.2013, v zmysle ktorého ak jeden z manželov svojvoľne bráni druhému manželovi užívať spoločnú vec, o tejto nezhode, na konkrétny návrh niektorého z bývalého manželov, rozhodne súd (§ 146 OZ). Žalobkyňa takýto návrh nepodala, teda sa takýmto zákonným postupom ani po usmernení súdom ešte v roku 2013 nebránila, nedomáhala sa svojich práv. V predmetnom uznesení Krajský súd v Trnave vyslovil právny názor, že keď nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie je možné, aby jeden z manželov bol zaviazaný platiť druhému manželovi bezdôvodné obohatenie, prípadne náhradu škody, a to ani v prípade, ak by bol podaný návrh podľa § 146 OZ. Keďže OZ nemá osobitné ustanovenia o úprave vzťahu bývalých manželov k majetku patriaceho do rozvodovom zaniknutého BSM na čas do doby jeho vyporiadania, je potom nevyhnutné s poukazom na ustanovenie § 853 OZ na majetkové vzťahy manželov aplikovať ust. § 146 OZ. Ak teda v období po zániku BSM do jeho vyporiadania, keď na súde beží konanie o vyporiadaní BSM účastníkov, ako to bolo i v danom prípade, došlo medzi manželmi k nezhode o užívaní vecí patriacich pôvodne do BSM, rozhodne na základe návrhu - žaloby niektorého z nich súd, a to i v takom prípade, keď jeden bráni svojvoľne druhému v užívaní spoločnej veci (R 42/72). Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že po preskúmaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaného zistil, že nie je v spore pasívne legitimovaný. Súd prvej inštancie poukázal na to, že od septembra 2017 v byte býva ich spoločný syn, ktorého nechce vypratať, pričom žalovaný byt neužíva od roku 2012. Žalobkyňa sa výlučnou vlastníčkou stala od 06.07.2020 a toho času byt užíva nepretržite ich syn.

6. O náhrade trov konania strán sporu súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa pomeru úspechu a neúspechu tak, že žalovaný, ktorý mal v konaní plný úspech, má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalobkyňa s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, alt. ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnila vecne tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP), rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) a súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP). Žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie nebral do úvahy doklady ňou zaslané, z ktorých vyplýva, že voči žalovanému aj voči súdu sa domáhala svojho užívacieho práva a počas celého konania o vyporiadaní BSM po rozvode deklarovala svoju vôľu nehnuteľnosti užívať. Tieto doklady boli súdu predložené a dokazujú, že žalobkyňa neustále prejavovala

svoj záujem o užívanie (aj o vlastníctvo) spoločnej nehnuteľnosti. Podľa rozhodovacej praxe súdov nárok na náhradu za vylúčenie z užívania spoločnej veci nie je daný len vtedy, ak spoluvlastník o užívanie spoločnej veci ani neprejavil záujem, čo nie je prípad žalobkyne. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nebral do úvahy § 144 OZ, podľa ktorého veci v BSM užívajú obaja manželia spoločne, čo žalobkyni zo strany žalovaného umožnené nebolo. Čo sa týka spoločného bytu bývalých manželov, keďže ich BSM zaniklo dňom právoplatnosti rozvodu, na vec by sa mohli vzťahovať aj ustanovenia OZ o podielovom spoluvlastníctve, konkrétne § 137 ods. 1 a 2, podľa ktorého podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci, resp. že ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, sú podiely všetkých spoluvlastníkov rovnaké. Žalobkyňa odvodzuje svoj nárok na náhradu za vylúčenie z užívania práve z uvedených ustanovení § 144, § 137, nakoľko z užívania spoločných nehnuteľností bola vylúčená rozhodnutím žalovaného výlučne sám užívať tieto nehnuteľnosti, resp. ich užívať spolu so svojou novou priateľkou a jej synom, ktorá sa do bytu nasťahovala akonáhle žalobkyňa z bytu odišla. Žalobkyňa poukázala na to, že v rámci konania o vyporiadanie BSM strán nárok žalobkyne na ekonomický ekvivalent z dôvodu, že celý byt počas vyporiadania užíval žalovaný, bol zamietnutý, lebo podľa názoru odvolacieho súdu tento ekvivalent do BSM nepatrí. Na druhej strane zase nárok žalobkyne na náhradu za vylúčenie z užívania bol zamietnutý z dôvodu, že po rozvoде počas vyporiadania BSM nepostupovala podľa § 146 OZ a nesprávila sa ako keby bola ešte stále manželkou žalovaného. BSM strán zaniklo už dňom právoplatnosti rozsudku o rozvoде ich manželstva a nie až právoplatnosťou súdnych rozhodnutí vo veci vyporiadania BSM, nimi bolo už zaniknuté BSM len vyporiadané a nie aj zrušené. Súd v odôvodnení svojho rozsudku neuvádza akými úvahami sa spravoval, keď došiel k záveru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno (ani to, v akom smere, o akej skutočnosti dôkazné bremeno neuniesla). K záveru súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, keďže tento byt neužíva od r. 2012 a od septembra 2017 byt obýva spoločný syn strán sporu, žalobkyňa uviedla, že spoločný syn sa do bytu nasťahoval len so súhlasom žalovaného, pričom o tejto skutočnosti sa žalovaná dozvedela dodatočne, jej súhlas ako spoluvlastníčky nikým žiadaný nebol. To, že syn už tam býva a nechce ho vypratať, nemení nič na skutočnosti, že sa do bytu nasťahoval bez jej súhlasu. K tomuto konštatovaniu sa žalobkyňa doteraz nevedela vyjadriť, pretože počas konania súd pasívnu legitímáciu žalovaného nespochybnil, čím súd prvej inštancie znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala svoje procesné práva. Žalobkyňa ku skutkovým záverom súdu tiež uviedla, že v Anglicku v podnájme bývala sama, nikde v spise nie je uvedené, že by bývala so svojim priateľom. Z odôvodnenia rozsudku tiež nie je zrejmé, akými úvahami sa súd spravoval, ktoré fakty považoval za dôležité a ktoré považoval za právne irelevantné pri svojich úvahách, a akými logickými úvahami dospel k rozhodnutiu, že žalobu zamietol.

8. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a správne vyhodnotil aj skutkový stav veci. Podľa žalovaného z obsahu podania žalobkyne nevyplýva, čoho sa žalobkyňa domáha, keďže až do zániku BSM každý z manželov má právo k celej veci, ktoré je obmedzené len rovnakým právom druhého manžela (§ 144 OZ). Žalobkyňa preto nemôže požadovať peňažné plnenie, ktoré by zodpovedalo výške nájmu a teda právnemu titulu bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ došlo medzi žalobkyňou a žalovaným k nezhode o užívaní sporného bytu, ktorý tvoril predmet BSM, s poukazom na ust. § 146 ods. 1 OZ sa žalobkyňa mala obrátiť na súd, aby spornosť k otázke užívania spoločnej nehnuteľnosti vyriešil. Žalobkyňa však takúto žalobu nikdy nepodala, hoci na takýto možný postup bola upozornená ešte v roku 2013 v uznesení Krajského súdu Trnava sp. zn. 25Co/19/2013 z 02.09.2013, ktoré bolo vydané v prebiehajúcom konaní o vyporiadanie BSM medzi žalobkyňu a žalovaným (vec vedená na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/123/2009). Žalobkyňa sa v predmetnej veci domáha finančného plnenia, avšak doposiaľ neobjasnila na základe akého právneho titulu. Pretože ide o žalobu o plnenie v peniazoch žalovaný z dôvodu právnej istoty vzniesol aj námietku premlčania.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo

oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

10. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 13.09.2019 domáha náhrady za vylúčenie z užívania spoločnej nehnuteľnosti - bytu evidovaného na LV č. XXX v kat. úz. C. D. (ktorý bol predmetom konania o vyporiadanie BSM), a to za obdobie od marca 2011 do júna 2020 mesačne vo výške 100 eur, spolu za 112 mesiacov vo výške 11.200 eur.

11. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol v plnom rozsahu (s poukazom na § 146 ods. 1 a § 853 ods. 1 OZ), a tiež v závislom výroku II. o náhrade trov konania.

12. Podľa § 379 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak a/ od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, b/ ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov, c/ určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

13. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

14. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

15. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a predchádzajúci procesný postup súdu prvej inštancie z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok odvolateľky uvedených v odvolaní a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené a preskúmaný rozsudok je vecne správny. Odvolací súd v celom rozsahu preberá skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorý dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre meritórne rozhodnutie, pričom vec náležite posúdil aj po právnej stránke, keď aplikoval správne zákonné ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť.

16. Podľa § 146 ods. 1 OZ, ak dôjde medzi manželmi k nezhode o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva, rozhodne na návrh niektorého z nich súd.

17. Podľa § 853 ods. 1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

18. Z pojmu bezpodielové spoluvlastníctvo vyplýva, že každý z manželov je úplným vlastníkom veci, ktorá tvorí predmet ich majetkového spoločenstva, pričom vlastníctvo jedného z manželov je obmedzené rovnakým (úplným) vlastníctvom druhého manžela. Pokiaľ zákon ustanovuje, že veci v bezpodielovom spoluvlastníctve užívajú obaja manželia spoločne, je tým vyjadrené ich právo, a nie povinnosť veci užívať. Manželia sa môžu dohodnúť na určitom spôsobe užívania. Na rozdiel od dohody podľa § 143a, sa na takúto dohodu nevyžaduje osobitná forma, preto sa manželia môžu dohodnúť napríklad aj ústne alebo konkludentne. Ak medzi manželmi dôjde k nezhode o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva, súd podľa ustanovenia § 146 OZ rozhodne na návrh niektorého z nich. Právo domáhať sa ochrany podľa tohto ustanovenia má každý z manželov nielen v prípade, keď došlo k nezhode v rámci spoločného užívania veci, ale aj v prípade, keď jeden bráni druhému v užívaní spoločnej veci (R 42/1964). Tieto nezhody sa môžu týkať napríklad rozsahu a spôsobu užívania spoločnej veci, dispozícií ňou alebo vynakladania prostriedkov na udržiavanie a zachovanie spoločnej veci alebo iných práv a povinností vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva. Nezhody môžu vzniknúť nielen za trvania manželstva a existencie bezpodielového spoluvlastníctva, ale aj v čase, keď toto bezpodielové spoluvlastníctvo síce zaniklo, ale ešte nedošlo k jeho vyporiadaniu, prípadne sa neuplatnila domnienka ustanovená v § 149 ods. 4 OZ. V uvedených prípadoch môže každý z manželov podať návrh na súd, aby rozhodol o spornom výkone práv a povinností k spoločnej veci (pozri komentár ASPI k ust. § 144 a § 146 OZ).

19. Z obsahu spisu vyplýva, že manželstvo strán sporu bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 6P/162/2008-20 zo dňa 11.12.2008, právoplatným dňa 29.12.2008.

20. Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9C/123/2009-785 zo 04.01.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/154/2019-891 zo dňa 28.04.2020 došlo k vyporiadaniu BSM. Sporný byt bol prikázaný do výlučného vlastníctva žalobkyne s tým, že súd jej uložil povinnosť na finančnom vyrovnaní zaplatiť žalovanému sumu 9.342,44 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 06.07.2020.

21. Žalobkyňa sa v konaní o vyporiadanie BSM v podaní zo dňa 13.05.2010 domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť strpieť jej prítomnosť a umožniť jej nerušené užívanie sporného bytu. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia súd prvej inštancie uznesením zo dňa 14.05.2013 č. k. 9C/123/2009-211 vylúčil na samostatné konanie, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 9C/170/2013. Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 25Co/19/2013 zo dňa 02.09.2013 tento návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol z dôvodu, že predbežné opatrenie, ktorým súd dočasne nariaďuje spôsob užívania spoločnej veci exmanželmi má vecnú súvislosť nie so žalobou o vyporiadanie BSM medzi nimi, ale so žalobou podanou v zmysle ust. § 146 OZ o užívanie spoločnej veci, pričom predmetné ustanovenie je nutné aplikovať na úpravu vzťahu bývalých manželov k majetku patriacemu do rozvodu zaniknutého, no ešte nevyporiadaneho BSM.

22. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobou uplatňovaný peňažný nárok pokrýva obdobie od marca 2011 do júna 2020, kedy bezpodielové spoluvlastníctvo manželov – strán sporu zaniklo, avšak nebolo ešte vykonané jeho vyporiadanie rozhodnutím súdu, ku ktorému došlo právoplatne až dňa 06.07.2020. Keďže OZ nemá ustanovenie, ktoré by upravovalo vzťahy manželov k spoločnému majetku vrátane jeho užívania v období, keď ešte nedošlo k vyporiadaniu ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, je nutné na danú vec aplikovať § 853 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. S poukazom na uvedené potom v období medzi zánikom bezpodielového spoluvlastníctva manželov a jeho vyporiadanim sa právne pomery bývalých účastníkov tohto vzťahu posudzujú analogicky ustanoveniami o bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 5 Cz XX/XXXX - D. 17/1967, Najvyššieho súdu ČSR Cpj 86/1971 – R 42/1972, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo/2986/2000, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 1956/2013).

23. Súdna prax teda pripúšťa, že aj po zániku BSM až do jeho vyporiadania má každý z manželov vlastnícke právo k celej veci, ktoré je obmedzené rovnakým vlastníckym právom druhého manžela. Tento právny záver sa vzťahuje aj na predmetnú sporovú vec. Znamená to, že aj v danom prípade sa na užívanie nehnuteľností zo zaniknutého, ale z dosiaľ nevyporiadaneho bezpodielového spoluvlastníctva v spornom období vzťahujú ustanovenia § 143 až 150 OZ a nemožno na ne aplikovať ustanovenia o podielovom spoluvlastníctve podľa § 137 až § 142 OZ, čo má potom zásadné následky pokiaľ ide o rozsah užívania a rozhodovanie o spôsobe užívania predmetných nehnuteľností bývalými manželmi v období do vyporiadania BSM, ako aj na prípadné majetkovoprávne nároky spojené s týmto užívaním. Kým podielové spoluvlastníctvo je charakterizované spoluvlastníckym podielom, ktorého výška určuje mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach zo spoluvlastníctva, a teda aj mieru účasti na vzťahu k spoločnej veci pokiaľ ide o jej užívanie, preto tam, kde spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie veci v spoluvlastníctve vôbec alebo aspoň v rozsahu určenom jeho podielom na spoločnej veci, vzniká mu nárok na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady; v prípade bezpodielového spoluvlastníctva nie je vzťah medzi spoluvlastníkmi určený žiadnym podielom a každý z bezpodielových spoluvlastníkov je vlastníkom celej veci a súčasne je obmedzený rovnakým vlastníckym právom druhého bezpodielového spoluvlastníka. Byt, ktorý mali strany sporu v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, sa preto aj po zániku ich manželstva považuje za spoločný majetok, ku ktorému majú obidvaja bývalí manželia naďalej rovnaké práva a povinnosti, to znamená, že obaja manželia majú právo spoločného užívania veci.

24. V zmysle uvedených právnych záverov boli tak žalobkyňa ako aj žalovaný až do vyporiadania BSM rozsudkom Krajského súdu v Trnave, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 06.07.2020, obaja bezpodielovými spoluvlastníkmi celej predmetnej nehnuteľnosti, obaja boli oprávnení užívať túto nehnuteľnosť v celom rozsahu, pričom každý bol obmedzený rovnakým vlastníckym právom druhého

bezpodielového spoluvlastníka. Sporným medzi stranami sporu zostalo to, či konanie žalovaného, ktorý v nehnuteľnosti býval do roku 2012, možno aj v neskoršom období (do právoplatného rozhodnutia súdu o vyporiadaní BSM) považovať za užívanie nehnuteľnosti spôsobom vylučujúcim z užívania nehnuteľnosti žalobkyňu, keď žalovaný sa z bytu vysťahoval v roku 2012 a ich syn sa tam nastťahoval v auguste 2017 (uvedené vyplýva o. i. z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/154/2019-891 zo dňa 28.04.2020). V uvedenom prípade ale platí, že ak by aj predmetnú nehnuteľnosť v spornom období užíval výlučne žalovaný, a to i v prípade, že žalobkyni bránil realizovať jej vlastnícke práva, t. j. užívať predmetnú nehnuteľnosť, žalobkyni nevzniklo právo na finančnú kompenzáciu z titulu neužívania nehnuteľnosti, pretože dôvodom užívania celej veci žalovaným bolo jeho vlastnícke právo k celej veci titulom BSM. Možnosť náhrady jedného z bezpodielových spoluvlastníkov voči druhému za nemožnosť užívať predmet bezpodielového spoluvlastníctva nie je riešená ani v ustanoveniach § 143 až 150 OZ (na rozdiel od právnej úpravy týkajúcej sa podielového spoluvlastníctva). Za vylúčenie z užívania nehnuteľnosti patriacej do BSM za obdobie do vyporiadania BSM žalovaným tak žalobkyni právo na zaplatenie akejkoľvek peňažnej sumy nepatrí, pretože žalovaný bol oprávnený na užívanie predmetnej nehnuteľnosti titulom v tom čase ešte nevyporiadaneho bezpodielového spoluvlastníctva.

25. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že pokiaľ bolo žalobkyni bránené v užívaní nehnuteľnosti patriacej do BSM, prípadne ak nesúhlasila so spôsobom užívania danej nehnuteľnosti, právnym prostriedkom ochrany v jej prípade mohla byť len žaloba podaná podľa § 146 ods. 1 OZ, ktorou sa žalobkyňa mohla na súde domáhať, aby o spôsobe užívania nehnuteľnosti patriacej do BSM rozhodol pri nezhode bývalých manželov súd. Ako je uvedené vyššie, takúto žalobu možno pritom podať nielen počas trvania manželstva, ale aj po jeho zániku, ak BSM nebolo ešte vyporiadane. Žalobkyňa sa však domáhala náhrady za vylúčenie z užívania spoločnej nehnuteľnosti patriacej pôvodne do bezpodielového spoluvlastníctva, z ktorého dôvodu žaloba smerovala proti spoluvlastníkovi (jej bývalému manželovi). Ak potom žalobkyňa v konaní namietala, že nedala súhlas synovi na to, aby neskôr len so súhlasom žalovaného užíval nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom vyporiadania BSM, aj v tomto prípade platí záver o tom, že ak medzi manželmi dôjde k nezhode o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva, súd podľa ustanovenia § 146 OZ rozhodne na návrh niektorého z nich. Žalobkyňa sa však ani v tomto prípade ochrany svojho práva nedomáhala zákonom prípustným spôsobom.

26. Je potrebné tiež zdôrazniť, že návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/170/2013 a na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 25Co/19/2013 bol zamietnutý s poukazom na to, že v prípade nezhody o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva si má uplatniť nárok na súde podľa § 146 ods. 1 OZ, pričom žalobkyňa túto možnosť nevyužila a namiesto žaloby podľa predmetného ustanovenia podala žalobu o zaplatenie. Žalobkyni pritom nič nebránilo podať návrh na určenie spôsobu a rozsahu užívania predmetnej nehnuteľnosti bezprostredne po tom, čo podľa jej vyjadrenia jej žalovaný v užívaní začal brániť (porovnaj s rozhodnutiami Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/45/2017 zo dňa 10.01.2018 a Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/334/2013 zo dňa 14.05.2014).

27. Podľa ustálenej judikatúry (napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 115/03, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/145/2011) súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvoinštančného ako i odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. V posudzovanej veci odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nemožno považovať za svojvoľné, či zjavne neodôvodnené, keďže poskytuje odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Do práva na spravodlivý proces nepatrí súčasne právo strany konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s požiadavkami strany konania a jej právnymi názormi (viď rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04 a sp. zn. I. ÚS 50/04).

28. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania (strany sporu), ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné

a relevantné argumenty účastníkov konania. Na ďalšiu argumentáciu žalobkyne, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

29. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie (vo výroku I. a v súlade s § 380 CSP i vo výroku II. o náhrade trov konania) podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

30. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne mu náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP). V posudzovanej veci odvolací súd, vyhodnotiac charakter uplatňovaného nároku, postoj strán v konaní i pomery žalobkyne, nezistil žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by žalovanému nemal priznať náhradu trov odvolacieho konania. Aj napriek tomu, že žalobkyni bolo priznané čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov, táto skutočnosť nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania v konaní úspešnej strane sporu. K pomerom žalobkyne odvolací súd uvádza, že v konaní nebol preukázaný taký zdravotný stav žalobkyne, ktorý by jej neumožňoval dosahovať pravidelný príjem, pričom exekúcia je voči nej vedená z dôvodu neuhradenia finančného vyrovnania za vyporiadané BSM, v ktorom konaní sa sama domáhala prikázania nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. Senát odvolacieho súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).